

Zaaknummer 2014W1489

19 april 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel, advocaat te Breda

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie der Broeders van Liefde te
[plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 juni 2015. Op 19 augustus 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], provinciale overste van de Congregatie der Broeders van Liefde. Op 14 januari 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen samen met mevrouw [naam], casemanager van klager. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mevrouw mr. Van Berckel.

Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], lid van het bestuur van de Congregatie en broeder [naam], provinciaal overste van de Congregatie.

De Klachtencommissie heeft voorts kennis genomen van het nagekomen schrijven van mr. Van Berckel d.d. 25 februari 2016 en de reactie daarop van broeder [naam], provinciaal overste d.d. 15 maart 2016.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is de middelste uit een gezin van 13 kinderen. Hij werd vroeger thuis mishandeld door zijn vader. Omdat mensen uit zijn omgeving daarvan melding hebben gemaakt bij de Kinderbescherming is hij uiteindelijk op 9-jarige leeftijd uit huis geplaatst. Een broer en zus werden ook uit huis geplaatst. Gedurende een jaar verbleef hij in huize [naam]. Daarna werd hij rond 1966 overgeplaatst naar [instelling].

2.2 Aangeklaagde was groepsleider op [instelling]. Hij had een slaapkamertje op de slaapzaal waar klager sliep. Klager had het erg moeilijk op [instelling]. Hij wilde daar helemaal niet zijn en lag, vooral in de eerste periode, 's nachts te huilen in zijn bed. Aangeklaagde kwam dan bij hem zitten en wreef hem over zijn lijf. Dit zou troostend bedoeld kunnen zijn maar al vrij snel ging aangeklaagde verder. Hij ging met zijn hand in de broek van klager en betastte zijn geslachtsdeel. Klager moest dat allemaal ondergaan. Als hij zich verzette kreeg hij straf. Dan moest hij bijvoorbeeld de trap poetsen met een tandenborstel of mocht hij in het weekend niet naar huis. Na verloop van tijd kwam aangeklaagde klager 's nachts wakker maken. Hij moest mee naar het kamertje van aangeklaagde. Gordijnen waren dicht of in elk geval kon niemand binnen in het kamertje kijken. Daar moest klager zijn hemd uittrekken. Hij werd over zijn hele lichaam gestreken. Hij moest het geslachtsdeel van aangeklaagde vastpakken en hem aftrekken. Klager wist niet wat hem gebeurde. Naar hij nu weet ging dit door totdat aangeklaagde klaar kwam. Als dat was gebeurd kon aangeklaagde vertrekken. Zo is dit een tijdje doorgegaan. Gaandeweg heeft aangeklaagde klager ook anaal verkracht. Klager moest dan bukken en aangeklaagde smeerde zalf op de anus van klager. Na de anale verkrachting bloedde de anus van klager. Hij moest de volgende dag naar de dokter. De dokter zei dat klager aambeien had. Deze anale verkrachtingen hebben meermalen plaatsgevonden. Als klager terug denkt is hij zeker eenmaal per maand verkracht in de periode dat hij bij aangeklaagde in de groep zat. Klager werd telkens bedreigd, in de zin dat als hij een woord tegen iemand zou zeggen, hij geslagen zou worden. Als waarschuwing zette aangeklaagde zijn knokkels op het hoofd van klager. Dat gebeurde bijvoorbeeld in de eetzaal als klager aan tafel zat en aangeklaagde langs liep. Klager heeft dat als bedreigend ervaren. Het misbruik stopte nadat klager werd overgeplaatst naar een andere groep.

2.3. Klager heeft grote moeite met mannen. Hij vertrouwt hen niet en wil er ver van blijven. Dat maakt dat hij in het dagelijkse leven problemen ondervindt. Zeker als het gaat om werken voor een baas. Wat klager het meest pijn heeft gedaan is dat zijn ouders hem niet geloofden. Klager is al 25 jaar werkzaam op de sociale werkplaats. Hij was werkzaam als [beroep] maar sinds hij in 2007 forse psychiatrische problemen ervaart is hij volledig afgekeurd. Klager kan niet tegen drukte; hij trekt zich regelmatig terug in zijn schuurtje om alleen te knutselen. Klager geeft aan geen vrienden te hebben. Klager heeft vele periodes van depressiviteit gekend in zijn leven. Hij heeft ook vaker gedacht een einde aan zijn leven te maken. Het hoefde van hem niet meer.

2.4. Klager had het liefste gezien dat aangeklaagde nog leefde. Dan kon klager hem vertellen wat hij klager heeft aangedaan. Klager wenst gerechtigheid en erkenning te krijgen voor hetgeen hem door aangeklaagde is aangedaan. Hij wil dat de kerk kennis neemt van zijn klacht.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De provinciale overste, broeder [naam], heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat hij de archieven heeft geraadpleegd naar de levensloop van aangeklaagde. Aangeklaagde werkte vanaf [datum] op [instelling]. Hij was daar portier en groepsleider. Voldoende kan worden aangenomen dat klager bij aangeklaagde in de groep heeft gezeten. Duidelijk is geworden dat er behalve door klager nog een andere klacht tegen aangeklaagde is ingediend. Uit onderzoek is naar voren gekomen dat aangeklaagde zich heeft misdragen en dat deze misdragingen betrekking hebben gehad op seksueel misbruik. Aangeklaagde is als gevolg van deze misdragingen overgeplaatst naar [plaats]. De congregatie acht seksueel misbruik zeer verwerpelijk en bewondert de moed van klager om met zijn verhaal naar buiten te komen. Broeder [naam] wil dan ook zijn oprechte excuses aanbieden namens de Congregatie. Indien door de Klachtencommissie geadviseerd wordt de klacht gegrond te

verklaren, dan zal de Congregatie het advies opvolgen, oprechte verontschuldigen aanbieden en klager bijstaan in de verwerking van het aangedane leed.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is veelvuldig misbruikt door aangeklaagde. Dit gebeurde op de slaapzaal waar klager sliep en daarna ook in het kamertje van aangeklaagde. Het misbruik begon aanvankelijk met wrijven over het lichaam van klager. Al vrij snel ging aangeklaagde met zijn hand in de broek van klager en betastte zijn geslachtsdeel. Aangeklaagde ging steeds verder. Klager moest het geslachtsdeel van aangeklaagde vastpakken en hem aftrekken. Gaandeweg is klager meermalen anaal verkracht door aangeklaagde. Klager moest dan bukken en aangeklaagde smeerde zelf op de anus van klager. Na de anale verkrachting bloedde de anus van klager.

Het misbruik door aangeklaagde heeft veelvuldig plaatsgevonden gedurende een periode van twee tot drie jaar, te weten in de tijd dat klager bij aangeklaagde in de groep zat. Klager is zeker eenmaal per maand verkracht in deze periode.

De Klachtencommissie is hiervan niet alleen overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop klager zijn verhaal heeft verteld. Ook uit de inhoudelijke reactie van de Congregatie blijkt dat er een brief van [datum] van de provinciale overste aan de generale overste is aangetroffen. In deze brief wordt vermeld dat aangeklaagde vanuit [instelling] in [plaats] naar [plaats] is gehaald omdat er 'praatjes' over aangeklaagde liepen in verband met zijn omgang met jongens. Deze praatjes bleken volgens de provinciale overste na onderzoek niet ongegrond. Daar komt bij dat broeder [naam], destijds samen met aangeklaagde groepsleider van groep 3, heeft verklaard dat aangeklaagde wegens seksueel misbruik definitief werd overgeplaatst naar elders. Ook heeft [naam], in 1969 benoemd als groepsleider van [instelling], het verhaal van broeder [naam] over het seksueel misbruik, bevestigd. Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de gegrond verklaarde klacht tegen aangeklaagde met zaaknummer 2010T215. Daarnaast heeft mevrouw [naam], casemanager van klager, ter zitting verklaard dat zij van haar voorgangster heeft vernomen dat klager tegenover haar (de voorgangster) heeft verteld over een anale penetratie. Dit wordt ondersteund door de verklaring van [naam], behandelend psychiater. Uit zijn verklaring blijkt dat de huidige behandelaars op de hoogte zijn van het gegeven dat het misbruik heeft plaats gevonden. Tenslotte heeft de echtgenote van klager kenbaar gemaakt dat haar man haar rond 1996 heeft verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is

geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas tien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de provinciaal overste van de Congregatie der Broeders van Liefde de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 19 april 2016 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. P.R.M. van der Ven pr. en Zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem, leden, bijgestaan door mr. R. Bongaerts, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.